

Kaupunkikehitys

Kaupunkikehitysosastoon kuuluvat yksiköt tekniikka ja kiinteistöt, kaavoitus, rakennus- ja ympäristöpalvelut, maankäyttö sekä vesihuolto.

Osaston tavoitteet

Kaupunkikehitysosasto on yleisen ympäristön ja rakennetun ympäristön osalta kaupungin kasvot ulospäin. Osaston tavoitteena on edistää kaupungin kehittymistä entistäkin vetovoimaisemmaksi, kestävämmäksi ja turvallisemmaksi paikaksi ihmisille asua, työskennellä ja oleskella. Tämä pitkäjänteinen työ on keskeinen osa kaupungin strategiaa, Kasvua, joka näkyy ja tuntuu.

Strateginen hanke	Tavoite	Mittari	Toimenpide
Paraisten keskustan tiivistäminen	Luodaan keskustaan uusia tontteja rivi- ja kerrostaloja sekä yritystoimintaa varten. Hankkeen tulee tukea Mereltä merelle -hanketta ja mahdollistaa hankkeen toteuttaminen.	50 000 m ² uutta kerrosalaa valtuustokaudella 2025–2029	Ydinkeskustan asemakaavoituksella luodaan mahdollisuuksia uudelle rakentamiselle ja tehokkaammalle maankäytölle. Olemassa oleva infrastruktuuri ja katuverkko otetaan huomioon suunnittelussa.
Maanhankinta ja maankäyttösopimukset	Kaupungilla on oltava maavarantoa, joka maankäytön suunnittelun kautta mahdollistaa kehityksen ja kasvun. Raakamaavaranto tulee valita niin, että se on tulevaisuuden kannalta strategisesti tärkeää ja linjassa kaupungin maapoliittisen ohjelman kanssa.	200 hehtaaria uutta raakamaata valtuustokaudella 2025–2029	Raakamaan hankinta maanomistajilta, jotka omistavat alueita strategisesti kiinnostavilta alueilta. Toissijaisesti kaupunki voi tehdä maankäyttösopimuksia yksityisten maanomistajien kanssa strategisesti kiinnostavien alueiden kehittämiseksi yhdessä.
Kaupungin rakennusmassan vähentäminen	Vähennetään kaupungin rakennusmassaa 30 prosentilla. Kaupungin omistamien rakennusten painopisteen tulee olla päiväkotij- ja koulurakennuksissa.	Kaupungin rakennusmassa pienenee 65 000 m ² :iin valtuustokaudella 2025–2029.	Rakennusten aktiivinen myynti ja purkaminen.

Osaston tuloslaskelma

RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2024	TA+MUUT. 2025	NÄMND LTK 2026	Muutos 2026 / M.TA 2025 %
Toimintatuotot	24 122 497	23 577 002	19 784 527	-16,1
Toimintakulut	-19 334 659	-19 718 061	-17 488 089	-11,3
Toimintakate	4 787 838	3 858 941	2 296 438	-40,5

Tekniikka ja kiinteistöt

Toiminta-alue

Tekniikka ja kiinteistöt -yksikön vastuulle ja tehtäviin kuuluvat yleiset viheralueet ja puistot, liikuntapaikkojen kunnossapito, Parfix, kadut ja yleiset alueet, vuokralaiturit ja vierasvenesatamien laiturit, venesulku, katuvalaistus, hulevesien hallinta ja uimarannat.

Kiinteistövastuuseen kuuluvat kaupungin omien rakennettujen kiinteistöjen ja niiden piha-alueiden hoito, kunnossapito ja korjaaminen sekä rakennuttajatoiminta. Kiinteistöt vastaa kaupungin kiinteistöinvestointihankkeiden projektinhallinnasta.

Vuodesta 2026 alkaen kaupungin omistama yhtiö vastaa yhtiölle siirretyistä sote-rakennuksista.

7050 TEKNIK OCH FASTIGHETER	TP 2024	TA+MUUT. 2025	NÄMND LTK 2026	Muutos 2026 / TA+M 2025 %
Toimintatuotot	18 470 912	18 342 594	14 701 877	-19,8
Toimintakulut	-13 037 691	-13 466 125	-11 369 026	-15,6
Toimintakate	5 433 221	4 876 469	3 332 851	-31,7

Toiminta 2026

Toimintaan sisältyy katujen ja liikennealueiden kunnossapito ja rakentaminen, katuvalaistus, hulevesi, satamat ja vesiväylät, venesulku, yleiset puisto- ja viheralueet, uimarannat sekä kentät ja liikuntapaikat. Jätehuolto sisältyy yksikön toimintaan siltä osin kuin tehtäviä ei ole siirretty Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle tai tehtävät eivät kuulu kaupungin valvontaviranomaiselle.

Yksikkö, joka on kaupungin kasvot ulospäin, toteuttaa suunnitelmia ja pitää kunnossa yleisiä alueita, jotka tuottavat kuntalaiselle ja kävijälle viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Toimintamme on harkittua ja suunnitelmallista ja se tukee kaupungin uutta strategiaa, *Kasvua, joka näkyy ja tuntuu*. Yhteistyötä yhdistysten, yksityishenkilöiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa jatketaan, jotta voimme tarjota toimintamme kautta mahdollisuuksia laadukkaisiin aktiviteetteihin ja palveluihin kaupungin yleisillä alueilla.

Kiinteistöhallinto keskittyy käyttökustannusten vähentämiseen sekä kiinteistöhuollon optimointiin ja ohjaamiseen, jotta resursseja käytetään tehokkaasti ja oikeita toimenpiteitä toteutetaan oikea-aikaisesti. Tavoitteena on vapauttaa resursseja tärkeiden kohteiden ja hankkeiden priorisoimiseksi myymällä tarpeettomia tai tehottomassa käytössä olevia kiinteistöjä. Kun rakennuksia omistetaan vähemmän, resurssit voidaan kohdentaa säilytettävien kiinteistöjen korjaamiseen ja parantamiseen.

Kaupungin kiinteistöjen siivouksen hoitavat pääasiassa ulkopuoliset palveluntarjoajat, ja tietyiltä osin kaupungin oma henkilöstö.

Yksikkö vastaa useista merkittävistä investoinneista vuonna 2026. Näitä ovat Malms skolan peruskorjaus, Koivuhaan päiväkodin laajennus, venesulun peruskorjaus ja uusiminen ja Vapparintien ja Pohjois-Keskustan (pelastuslaitos) asemakaavojen toteuttaminen.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Vuosina 2027–2028 palvelutaso on sopeutettava kunnan taloudellisiin edellytyksiin. Resurssien priorisointi ja kohdentaminen yksikön ydintoimintaan on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että resurssijamme käytetään vastuullisesti ja pitkäjänteisesti kestävällä tavalla. Tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta kunnan omaisuutta voidaan hallinnoida niin, että se säilyy hyvässä kunnossa tuleville sukupolville.

Kasvu ja tulomuutto ovat äärimmäisen tärkeitä negatiivisen väestönkehityksen katkaisemiseksi. Tekniikka ja kiinteistöt -yksikölle tämä tarkoittaa keskustan tiivistämistä niin, että olemassa olevaa infrastruktuuria ja katuja hyödynnetään tehokkaammin. Päiväkotij- ja koulurakennuksia on pidettävä kunnossa asianmukaisesti, jotta kaupunki voi tarjota terveellisiä ja toimivia opetustiloja.

Tärkeää on saada jatkettua positiivista kehitystä, joka alkoi vuonna 2023, kun katuverkon korjausvelka väheni ensimmäistä kertaa vuoden 2020 jälkeen. Tämän kehityksen ylläpitämiseksi saneeraustoimenpiteitä on punnittava huolellisesti. Tämä on suuri haaste, koska nykyiset määrärahat eivät riitä vastaamaan todelliseen saneeraustarpeeseen.

Suunnitelmakaudella tavoitteena on tehostaa kiinteistöjen käyttöä ja varmistaa tilojen sovittaminen toiminnan tarpeisiin. Korjauksia tehdään rakennustutkimuksista ja rakennusten luokituksesta laadittujen yksityiskohtaisten raporttien perusteella. Priorisoimalla toimenpiteet raporttien suositusten ja rakennusten kunnan mukaisesti pyritään pidentämään kiinteistöjen käyttöikää ja varmistamaan, että ne pysyvät toiminnallisina ja turvallisina.

Vuosina 2027–2028 kaupungin kiinteistömassaa on vähennettävä 20–25 prosentilla.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Yleiset kadut, km			98
Yleiset jalankulku- ja pyöräilyväylät, km			51,5
Yleiset puistot ja viheralueet sekä puistometsät, hehtaaria			324
Kaupungin kiinteistömassa, m ² (pyöristetty tuhansiin)	94000	94000	74000

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	41,8	42,8	0,0
Määräaikaiset	6,3	3,4	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	48,1	46,2	0,0

Kaavoitus

Toiminta-alue

Kaavoitus vastaa kaavoitusasioista, alueellisesta edunvalvonnasta maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa sekä neuvonnasta, ohjauksesta ja asiakaspalvelusta kaava-, elinympäristö-, kaupunkikuva- ja rakennussuojeluasioissa. Yksikkö pyrkii muovaamaan ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävästä ympäristöstä tavoitteenaan tehdä kuntalaisten, yritysten ja muiden arjesta mahdollisimman hyvää, joustavaa ja kestävä. Yksikkö tarjoaa informaatiota, dataa, ideoita ja neuvontaa sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille. Toimintaan sisältyy edunvalvontatehtäviä.

7052 PLANLÄGGNING	TP 2024	TA+MUUT. 2025	NÄMND LTK 2026	Muutos 2026 / TA+M 2025 %
Toimintatuotot	62 367	42 000	15 000	-64,3
Toimintakulut	-623 726	-712 792	-707 452	-0,7
Toimintakate	-561 359	-670 792	-692 452	3,2

Toiminta 2026

Vuoden 2026 aikana keskitytään Paraisten ydinkeskusta-alueen asemakaavamuutosten edistämiseen tiivistämällä kaupunkirakennetta olemassa olevan infrastruktuurin yhteyteen kaupunkikuvallisesti kestäväällä tavalla. Pääasiallisesti pyritään edistämään ja lisäämään monimuotoista ja monipuolista asumista.

Kirkkosalmenrannan alueella vuonna 2025 aloitettiin ja hyväksyttiin asemakaavamuutos alueen kehittämiseksi pientalomaisesta asumisesta kerrostalovaltaisemmaksi alueeksi ja sitä jatketaan vuonna 2026 jäljellä olevilla viereisillä vielä rakentamattomilla alueilla.

Saaristotien uuden kierto liittymän asemakaavamuutos on tarkoitus saada hyväksyttyä vuoden 2026 aikana. Sen seurauksena on syytä tarkastella kaupunkikehitystä laajalla ydinkeskusta-alueella.

Kaavamuutoksia ja uusia kaava-alueita varten varaudutaan riittävän aikaisin mutta silti oikea-aikaisesti teettämään riittävät selvitykset ja niihin varataan riittävästi varoja.

Paraisten ydinkeskustan kehittämisen lisäksi kaavoitus valvoo vuonna 2026 kuten aikaisemminkin kaupungin etuja elinvoimaan ja maankäyttöön liittyvissä asioissa alueellisella ja maakunnallisella tasolla sekä edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Kaupungin strategian mukaisen Paraisten ydinkeskustan Suntin varren kehittämishankkeen ”Mereltä merelle” lisäksi kaavoitus on avainroolissa Nauvon keskustan ”Satamasta satamaan” -hankkeen kehittämisessä vuoden 2026 aikana. Vuoden 2026 aikana laaditaan alustavia selvityksiä myöhemmin tapahtuvaa Kirjalan alueen ”Sillalta sillalle” kehittämistä varten.

Alueidenkäyttölain muutokset (1.1.2026 alkaen) sekä siirtyminen Ryhti-tietojärjestelmän käyttöönottoon aiheuttavat toimenpiteitä, koulutustarvetta ja uusiin ohjelmistoihin tutustumista sekä kokonaan uuteen järjestelmään siirtymisen vuoden 2028 loppuun mennessä.

Kaavoitusyksiköstä lupapalveluihin 1.1.2026 alkaen siirretty poikkeamislupavalmistelu ja päätäntävalta vapauttaa resursseja kaavoitukselle. Suurimman osan vuodesta 2025 kaavoitusyksikön vajaana ollut kaavoitusarkkitehdin virka täytetään 1.1.2026 alkaen ja kaavoitusyksikkö on sen jälkeen entistä tehokkaampi.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Kaupungin strategian mukaiset yllä mainitut kehityshankkeet Mereltä merelle, Satamasta satamaan ja Sillalta sillalle jatkuvat vuoteen 2028 ja pidemmällekin. Kaavoituksen tehtävänä ja tavoitteena on myötävaikuttaa alueiden käyttöön ja rakentamiseen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Asukkaille, yrityksille ja palveluntuottajille halutaan luoda uusia mahdollisuuksia asettua niin saaristoon kuin olemassa olevan kaupunkirakenteen yhteyteen.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Uudet asemakaavat Paraisten keskustassa, kpl			3
Uutta kerrosalaa asumiseen ja liiketoimintaan, m ²			10000
Uudet kaavat Paraisten keskustan ulkopuolella, st.			3

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	5,8	6,0	0,0
Määräaikaiset	0,5	0,5	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	6,3	6,5	0,0

Rakennus- ja ympäristöpalvelut

Toiminta-alue

Rakennus- ja ympäristöpalvelujen vastuualueeseen sisältyvät rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaisasiat. Lisäksi huolehditaan muista tarvittavista tehtävistä hallintosäännön ja kaupungin strategian mukaisesti.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta neuvoo, opastaa ja palvelee kaupunkilaisia ja rakentamisen ammattilaisia rakentamisasioissa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, rakennettua ympäristöä ja vaatimusten täyttymistä rakentamisessa käsittäen lupa-, valvonta- ja neuvontatehtävät. Tavoitteena on edistää laadukasta, elinkaareltaan pitkäikäistä ja energiatehokasta rakentamista.

Paraisten kaupungin rakennusvalvonta on asiakaslähtöinen, perinteistä rakennustekniikkaa arvostava ja nykyaikaa seuraava rakennusvalvonta, jolla on helposti lähestyttävä, teknisesti ammattitaitoinen henkilökunta. Toiminnassa keskitytään perustyöhön eli oikea-aikaiseen ja oikeanlaatuihin neuvontaan laadukkaan rakentamisen ja ympäristön turvaamiseksi.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu vastaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen alaisesta viranomaistoiminnasta käsittäen lupa-, valvonta- ja neuvontatehtävät. Myös lausuntojen antaminen ympäristölainsäädännön mukaisissa asioissa on olennainen osa ympäristönsuojeluviranomaisen työtä. Ympäristönsuojelun tavoitteena on ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä edistää turvallisen ja terveellisen ympäristön toteuttamista osana kestävästä kaupunkikehityksestä.

RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2024	TA+MUUT. 2025	NÄMND LTK 2026	Muutos 2026 / M.TA 2025 %
Toimintatuotot	563 548	424 000	424 000	0,0
Toimintakulut	-1 412 532	-1 363 706	-1 365 205	0,1
Toimintakate	-848 983	-939 706	-941 205	0,2

Toiminta 2026

Rakennusvalvonta toimii lupalautakunnan alaisuudessa.

Rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025. Uusi laki on muuttanut ja muuttaa edelleen useita toimintoja rakennusvalvonnan toimintaympäristössä. Rakentamislaki muuttuu 1.1.2026 ja uusi alueidenkäyttölaki astuu voimaan 1.1.2026. Lakimuutos lisää mm kustannuksia ohjelmiston muutoksen vuoksi, joka on pakko tehdä.

Ainakin seuraavat neljä vuotta ovat rinnakkain maankäyttö- ja rakennuslain mukaan käsitellyt hankkeet ja asiat ja uuden lain mukaiset asiat. Muutos aika tulee olemaan haastavaa.

Rakennusjärjestys on tullut voimaan heinäkuussa 2025, suunnitelman päivittämisestä 2026 – 2027.

Poikkeamisluvat tulevat siirtymään rakennusvalvontaan 2026, samalla siirtyy lupavalmistelijan tehtävä kaavoituksesta rakennusvalvontaan.

Suunnitelmat tulevat käsiteltäväksi suunnitelma- tai toteumamalleina 3D-kuvina tai koneluettavassa muodossa. Tiedot malleista tai tiedostoista siirretään käsin valtion rekisteriohjelmaan (Ryhti-hanke), mikä lisää tehtävää toimistotyötä. Toimistotyöt/rekisteröintityöt lisääntyvät lakimuutoksista johtuen.

Lisäksi lakimuutoksen vuoksi tulee voimaan 3 kuukauden käsittelyaika rakentamisluvulle; jos ajassa ei pysytäkään, tulee kaupungille korvausvastuuvollisuus. Hiilijalanjälkilaskelma tulee pakolliseksi rakentamishankkeissa, kuten myös hankkeiden vastuuhenkilöiden sertifikaattitarkastukset.

Koulutuksiin tullaan osallistumaan ja rakennusvalvonta tulee järjestämään koulutusta myös omalla paikkakunnalla sidosryhmille. 2025 keskitytään edelleen opettelemaan, ohjaamaan ja kouluttamaan uuden rakentamislain sisältöä ja varmistamaan rakennushankkeisiin ryhtyvien sujuvat lupa- ja valvontaprosessit.

Lisäksi jatketaan sähköisten järjestelmien kehittämistä tehokkaammiksi työvälineiksi. Tavoitteena on, että rakennusvalvonta pystyy jatkossakin toimimaan itsenäisesti kunnan omana rakennusvalvontayksikkönä ja että sillä on käytettävissään koulutettu, ajan tasalla oleva ammattilaisista koostuva henkilökunta.

Arkistossa olevien pääpiirustusten digitalisoinnissa puuttuu Paraisten osalta 4 vuoden digitalisointi, (90 % valmiina) ja Korppoon arkisto on paperisena kokonaisuudessaan. Kun päätökset ja pääpiirustukset on digitalisoitu kokonaisuudessaan, tehostaa se kuntalaisten palvelua entisestään ja mahdollistaa digitaalinen kauppapaikka hankinnan.

Osana talouden tasapainottamisohjelmaa on aloitettu rakennus- ja huoneistorekisterin perusparannusprojekti, jonka avulla on korjattu rekisterin oikeellisuutta, kuntalaisten tasapuolista kohtelua ja kiinteistövero tuottojen ovat nousseet huomattavasti, on edelleen kesken.

Organisaatiomuutoksesta johtuvien tehtävien uudelleenjärjestelyjen vuoksi rakennusvalvonnan henkilöstöltä vaaditaan aiempaa enemmän resursseja, panostusta ja osaamista hallinnollisissa tehtävissä, johon aiemmin on ollut käytettävissä lainopillista neuvonta- ja valmisteluapua. Osa lainopillisesta neuvonnasta ostetaan palveluntuottajalta 2026-2027.

Ympäristönsuojeluyksikön toiminnassa ei tapahdu sisäisiä muutoksia. Vuoden 2026 alusta ELY-keskukset ja aluehallintovirastot yhdistyvät lupa- ja valvontavirastoksi, ja muutos vaikuttaa todennäköisesti myös kunnalliseen ympäristönsuojelusektoriin.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Rakennusvalvontauudistus ja muut lähivuosien muutokset hallintorakenteissa tekevät sekä rakentamisen että ympäristönsuojelun viranomaispalveluiden tulevaisuudesta vaikeasti ennakoitavaa. Muutosten myötä palveluiden järjestämiskäytännöt tulevat todennäköisesti muuttumaan.

Rakennusvalvonta

Tavoitteena sujuva rakentamislain mukainen toiminta koulutetun ja riittävän henkilökunnan avulla. Varmistetaan vanhan lain mukaisten asioiden loppuun saattaminen ja edistetään uuden lain ohjaamaa rakentamista. Lisäksi rakennus- ja huoneistorekisterinperusparannusprojekti on tarkoitus saattaa loppuun.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu seuraa muuttuvan erityislainsäädännön kehitystä mm. jätelainsäädännön osalta, tuottaa tehokkaita viranomaispalveluita sekä omalta osaltaan edistää Saaristomeren tilan parantamiseen tähtäävien toimien toteutusta yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	12,2	14,0	0,0
Määräaikaiset	7,5	0,6	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	19,7	14,6	0,0

Maankäyttö

Toiminta-alue

Maankäytön yksikölle kuuluvat maapolitiikka, kaupungin rakentamattomien maa- ja vesialueiden hallinnointi, mittaustoiminta ja kiinteistönmuodostus sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan hallinnolliset asiat ja henkilöstöasiat.

7056 MARKANVÄNDNING	TP 2024	TA+MUUT. 2025	NÄMND LTK 2026	Muutos 2026 / TA+M 2025 %
Toimintatuotot	609 742	541 400	532 000	-1,7
Toimintakulut	-1 149 298	-1 166 366	-1 132 674	-2,9
Toimintakate	-539 556	-624 966	-600 674	-3,9

Toiminta 2026

Vuodeksi 2026 saadaan pienillä toimenpiteillä aikaan uusia tontteja Norrbyrinteen vastakaavoitetuille alueille ja osaan Isoniitty II:sta sekä pari tonttia Korppoon Kuggvikeniin. Kaupungilla on tällä hetkellä myynnissä noin 27 tonttia Paraisten kunta-alueella, 14 tonttia Nauvossa, 5 tonttia Korppoossa ja 3 tonttia Houtskarissa. Parhaan yleiskuvan kaupungin myynnissä olevista tonteista saa [Paraisten karttapalvelun](#) kautta. Pientalomarkkinat eivät ole vetäneet vuonna 2025, mutta Paraistenväylän rakentamisen alkaessa kysyntä luultavasti kasvaa.

Kaupunki ja vesihuoltolaitos vaihtoivat vuoden 2025 alussa korkeusjärjestelmän N2000:een. Muutos merkitsee sitä, että kaupungilla on koko alueella yhtenäinen korkeusjärjestelmä, jonka uudet korkeuskäyrät kattavat lähes koko kunnan alueen. Tämän myötä maankäyttö on saanut uuden tuotteen, joka tukee rakentamista ja tuo hieman lisää tuloja vuonna 2026. Rakentajille, suunnittelijoille ja kaavoittajille aineisto on edullista ja erittäin käyttökelpoinen vaihtoehto, jonka uskomme yhä useamman löytävän vuonna 2026.

Uusi rakentamislaki vuonna 2025 seisautti lupahakemusten jättämisen ja aiheutti vuoden aikana katkon vanhojen lupien myöntämiseen. Tämä notkahdus tasoittuu jonkin verran vuonna 2026, mutta maastomittausten ja karttapakettien tarve tulee pysyvästi olemaan vähäisempi kuin aikaisemmin. Pienempiin tuloihin ja pienempään työmäärään vastaamiseksi vuonna 2025 toteutettiin kokeilu, jossa yksikössä oli kesätyöntekijä kiireisimpinä kuukausina toukokuussa, kesäkuussa ja elokuussa sen sijaan, että eläkkeelle jäänyt kartoittaja olisi korvattu uudella kartoittajalla. Testijakson aikana todettiin, että maastomittaukset vähenivät ennustetusti ja yksi kesätyöntekijä oli riittävästi, ja kaupungin ehdotetaan palkkaavan kesätyöntekijän myös vuonna 2026.

Kaupungin talousmetsiä hoitaa metsänhoitoyhdistys Eteläinen metsäreviiri, ja metsät ovat PEFC-sertifioituja. Viime vuosina metsistä on korjattu vähemmän puuta, ja kaupungin omistamiin metsäalueisiin kohdistuvia tulovaatimuksia on jatkuvasti laskettu. Tavoitteena on laskea niitä entisestään.

Maanvuokratulot tulevat olemaan korkeammat kuin vuonna 2025. Suurimpana syynä ovat uudet sopimukset. Vuoden 2025 aikana on päättynyt myös joitakin maanvuokrasopimuksia, jotka vähentävät kokonaissummaa. Maanvuokrasopimukset on sidottu kuluttajahintaindeksiin, mutta inflaatio on vuonna 2025 ollut lähellä nollaa.

Yksikkö panostaa näkyvyyteen liittymällä osaksi Turun karttapalvelua, joka kattaa suuren osan Turun seudusta. Yksikkö panostaa digitalisointiin ottamalla käyttöön laajennetut mahdollisuudet allekirjoittaa kauppakirjoja ja maanvuokrasopimuksia sähköisesti, mikä säästää aikaa sekä henkilökunnalta että asiakkailta. Kaupunki ottaa käyttöön

myös uudet sähköiset tonttivaraukset. Uusi palvelu toimii niin, että asiakas tekee vahvan tunnistautumisen ja tonttivarauksen suomi.fi-palvelujen kautta ja saa varausasiakirjansa takaisin saman palvelun kautta. Kaupunkikehitys panostaa pilvipalveluun uuden palvelimen ostamisen sijaan. Kustannus kirpaisee eniten vuonna 2026, mutta tasoittuu ajan myötä. Pilvipalvelun hyötynä on se, että erillistä henkilökuntaa omien palvelimien hoitamiseen ei tarvita, ja pilvipalveluntarjoaja vastaa tietokantojen tietoturvasta ja varmuuskopioinnista.

Investoinnit maa- ja vesialueisiin. Maapoliittisen ohjelman mukaan ensisijaiset maanhankinta-alueet ovat Paraisten keskusta, Kirjalansaari ja Nauvo. Täydennysalueita ovat Korppoon, Houtskarın ja Iniön keskusta-alueet. Maankäyttö on vuonna 2025 tehnyt selvityksen kaupungin rakentamattomista kaavatonteista, ja osana maanhankintastrategiaa vuonna 2026 pyritään hankkimaan yksityisiä kaavatontteja eri kaupunginosista. Hankkimalla ja aktivoimalla rakentamattomia tontteja voidaan hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria ja saada nostetta kyseisille asuinalueille.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Yksikkö tulee jatkossakin painottamaan voimakkaasti toiminnan digitalisointia ja tehostamista saadakseen selkeitä ja tehokkaita palveluja loppuasiakkaalle.

Maanhankinnassa panostetaan raakamaan hankintaan Paraistenväylän tuoman tulevan kasvun tukemiseksi. Kaupungilla on myynnissä noin 50 tonttia, joista noin 30 sijaitsee Paraisten kunta-alueella. Tämä määrä voi nopeasti käydä liian pieneksi, kun kysyntä kasvaa ja kun uusien alueiden toteuttaminen vie aikaa.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Luovutetut pientalo-, rivitalo- ja kerrostalotontit	12	15	15
Rakennuspaikkojen paalutukset ja sijaintikatselmukset	67+345	50+125	50+125
Tonttijaot	4	5	5

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	13,0	12,3	0,0
Määräaikaiset	1,1	0,3	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	14,1	12,5	0,0

Vesihuolto

Toiminta-alue

Vesihuoltolaitoksella on toimintaa Paraisten, Nauvon, Korppoon ja Houtskarın kunta-alueilla ja kullakin toiminta-alueella on omat vesilaitokset ja jätevedenpuhdistamot sekä putkiverkostot. Paraisten kunta-alueella talousveden toimittaa Turun Seudun Vesi Oy.

7058 VATTENTJÄNSTER	TP 2024	TA+MUUT. 2025	NÄMND LTK 2026	Muutos 2026 / TA+M 2025 %
Toimintatuotot	4 415 927	4 227 008	4 111 650	-2,7
Toimintakulut	-3 111 411	-3 009 072	-2 913 732	-3,2
Toimintakate	1 304 515	1 217 936	1 197 918	-1,6

Toiminta 2026

Toiminta perustuu vesihuoltolain säännöksiin. Lain tavoitteena on varmistaa, että vesihuoltoa tarjotaan kohtuullisin kustannuksin ja että käytettävissä on riittävästi puhdasta ja terveellistä talousvettä sekä terveyttä ja ympäristöä suojeleva tehokas viemärointi. Vesihuoltolaitos vastaa näiden palvelujen tuottamisesta alueellaan yhdiskunnan tarpeita ja kehitystä vastaavalla tavalla.

Vesihuoltolaitos tarjoaa asiakkailleen vesi- ja jätevesipalveluja toiminta-alueilla, jotka sijaitsevat Paraisten, Nauvon, Korppoon ja Houtskarın kunta-alueilla. Vuonna 2026 Korppoon Verkanissa otetaan käyttöön uusi kiinteä vedenpuhdistamo (RO-laitos), joka korvaa väliaikaisen laitoksen. Vesihuoltolaitos laajentaa vesijohto- ja viemäriverkostoa kehittyvillä alueilla, joiın kuuluvat Vapparintien ja Pohjois-Keskustan alueet. Vesijohto- ja viemäriverkoston saneerausta jatketaan, jotta voidaan vähentää vuotoja vesijohtoverkostosta ja vuotoja viemäriverkostoon sekä varmistaa käyttövarmuus. Laitosten automatisointia jatketaan prosessien tehostamiseksi niin, että voidaan vähentää kustannuksia ja parantaa toiminnan käyttövarmuutta.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueiden ulkopuolella asumisessa syntyvää lietettä otetaan vastaan ja käsitellään Paraisten ja Korppoon jätevedenpuhdistamoissa. Jäteyhtiö LSJH Oy vastaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueiden ulkopuolella asumisessa syntyvän lietteen kuljetuksista. Lietekuljetukset siirtyvät koko LSJH Oy:n toimialueella kuntien järjestäviksi vuodesta 2026 alkaen.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on toimittaa kuluttajille hyvälaatuista talousvettä häiriöttä sekä puhdistaa jätevettä lupaehtojen mukaisesti. Rahoituksellisesti vesihuoltolaitos pyrkii siihen, että se on itsensä kannattava ja että kunkin toiminta-alueen käyttötalous osoittaa poistojen ja rahoituskulujen jälkeen kohtuullista voittoa.

Laitosten digitalisointia, automatisointia ja etäohjausta on jatkettava varautumis- ja turvallisuusmääräysten puitteissa. Kehityssuunta, jossa vedenkulutus vähenee vuosi vuodelta, tulee todennäköisesti jatkumaan, vaikka asiakkaiden määrä kasvaa. Vesihuoltolaitoksen taloudellisten edellytysten varmistamiseksi tulojen jakaamaa tulee muuttaa vastaamaan paremmin menoja. Vaikka vedenkulutus vähenee, vesihuoltolaitoksella on samat kiinteät kustannukset putkiverkostoista ja laitoksista. Koska vesihuollon kiinteät kustannukset pysyvät suunnilleen ennallaan, kun taas muuttuvat kustannukset vähenevät ja sekä kustannustaso että putkiverkoston pituus kasvavat, suurempi osa tuloista on kerättävä perusmaksuista käyttömaksujen sijaan. Liikevaihdon jakaumassa vesihuoltolaitos pyrkii siihen, että vähintään 2/5 liikevaihdosta muodostuu perusmaksuista ja 3/5 käyttömaksuista. Vuosina 2027–2028 laaditaan uusi hinnoittelumalli, jossa palvelutaso ja erityistarpeet otetaan huomioon selvemmin ja laajemmin.

Vesihuoltolaitos pyrkii pitkällä aikavälillä ylläpitämään putkiverkoston ja laitokset teknisesti sellaisella tasolla, että toiminnan jatkuvuus voidaan varmistaa. Lähivuosina riittävän rahoituksen saamisessa laitosten ja putkiverkostojen nykyisen kunnon ylläpitämiseen voi olla suuria haasteita. Pidemmällä aikavälillä on tarpeen parantaa Nauvon ja Houtskarin jätevedenpuhdistamojen kapasiteettia. Kunnossapito- ja korjausvelan kasvu aiheuttaa yleisesti ottaen haasteita vesihuollon toiminnalle.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Vesijohtoverkosto, km			142
Viemäriverkosto, km			140
Vesilaitokset, määrä			6
Jätevedenpuhdistamot, määrä			4
Toiminta-alueet, hyväksytyt	Pargas centrum, Ersby, Nagu centrum, Korpo centrum	Pargas centrum, Ersby, Nagu centrum, Korpo centrum	Pargas centrum, Ersby, Nagu centrum, Korpo centrum
	/	/	/
	Paraisten keskusta, Ersby, Nauvon keskusta, Korppoon keskusta	Paraisten keskusta, Ersby, Nauvon keskusta, Korppoon keskusta	Paraisten keskusta, Ersby, Nauvon keskusta, Korppoon keskusta
Asiakasmäärä, kiinteistöjä			2920
Liittymätiheys, asiakkaita/km			20,7

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	13,4	13,4	0,0
Määräaikaiset	0,5	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	13,9	13,4	0,0